

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.2. Similiter in hac muliere nobis exponitur in praxit theorica materia De pœnitentia, patetq[ue] illud de Psalterio. Nox nocti indicat scientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

differunt ostendens nobis præcisè necessarium, vt infirmes sponsi expectemus aduentum, & bonorum spiritualium cõmuni iocis iudemus. Has in aures parabolis exornat decem Virginum, quarum quinque prudentes laudantur, & alie quinque fatuæ vituperantur, & famulorum, quorum nonnulli diligentes, alij in negotiando foecodes extiterunt: ostendens loitem illorum optimam & aliorum pessimam: illa namque figuræ oculis obijciunt, quor aures verba significarant. Hoc idem significat labrum illud aquis regurgitans limpidissimis, ex Dei præcepto in tabernaculo constitutum, & ministris suis in lauacrum: nam decreuit vt circumdaretur speculis eorum oculis expolis qui in eo se lauabant: *Fecit labrum æneum cum basi sua de speculis mulierum, qua extubabant in ostio tabernaculi.*

VII. Allegoria de labro æneo.

Ecc. 38. 3.

Communis habet Hebræorum opinio, quod multæ mulieres quæ prius muniti vanitatibus impudicæ semierant ad Deum & meliora conversæ mansionem in tabernaculo eligerent sibi ordinariam, sicut postmodum sanctissima Anna in templo, cui sua consecrabant ornamenta, præsertim specula, utpote quibus ad corporis vultusque compositionem vsæ fuerant. Ex illis præcepit Deus multa circumueicra labri appendi. Doctrina Dei aqua dicitur nostris maculis culpisque eluendis mundissima: *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris.* Sic Deus per Ezechielem: *Mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis.* Ita Christus discipulis suis. Ex illis aquis labrum diuinæ Scripturæ, & doctrinæ componitur Evangelicæ, quod singulari consilio dicitur æneum. Primum ob firmitatem suam & stabilitatem, secundo quia ex sententia sapientum, æs honoram deuorat sapientiam quæ per totum circumquaque mundum extenditur. Ita notat D. Hieron. rationem allegans cur Deus Græcos sub figura æris denotauerit in statua Nabuchodonosor: *Æs est vocalissimum, ex illo constabant campanæ, cymbala, & tubæ.*

Ecc. 36. 25. Ieron. 15. 3.

In cap. 2. Dan.

Psal. 18. 5.

Idcirco per hanc figurâ doctrina proponitur Euang. quâ ad maiorem eius expressionem, Salomon postmodum vocauit mare æneum, superque duodecim boues æneas constituit ad quatuor mundi partes delinatos, significans diuinâ hanc & celestem doctrinam, quam duodecim Apostoli per quatuor mundi cardines essent prædicaturi, patris sui Dauid complens oraculum. *In omnem terrâ exiit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum.* Cæterum noluit in sola aqua consistere: sed in super oculis nostris circumquaque specula proponit, intelligo historias, figuras,

& parabolâ in quibus hanc videamus doctrinam exercitâ & impletam operibus.

Heri doctissimus omnium magister doctrinam nobis proposuit sublimam in materia diuinæ suæ & æternæ prædestinationis, & nobis conditio- verbis indicauit signa ex quibus aliquo modo nes oñi liceat conijcere quinam sint de numero prædestinatorum, de quibus locutus est sub figura o in Mag- uium suarum, nobisque dixit earum conditio- nes esse quinque quas in medium adduxit. Prima: quod audiant vocem eius: secunda: quod illum sequantur: tertia: quod in manibus eius firmæ sint, in quibus ita fortiter eas custodit vt non sit qui eripiat. Quarta: quod illis det vitam æternâ per eminentem quandam gratiam, qua nunc potuntur, & gloriæ possident principium: tandem, quod non peribunt in æternum, & si in peccatis ceciderint, in eo minime perseverabunt. Nota est hæc doctrina, quam licet heri verbo declarauimus, nobis conueniebat exemplum in quo huius theoriæ praxim attenderemus: hoc nobis hodie Dominus in suo proponit Evangelio, & super hanc doctrinam aures nostras intinam in conspectum profert vermiculatam figuram cuiusdam mulieris, ovis suæ, in qua nobis ad oculum exponit, qualiter vocem illius audiuerit, illum secuta fuerit, diuinis eius in manibus secuta, quam nemo potuerit illis euellere, & qualiter illi gratiam infuderit, pacisque principium, qua in gloria sancti perfruuntur, eamque saluam & incolumem in æternum reddiderit.

§. 2. Similiter in hac muliere nobis exponitur in praxi theoricæ materia De pœnitentia, patetq; illud de Psalterio, *Nox nocti indicat scientiam.*

N Edum nobis prædicta declaratur theoria de oibus Christi, sed etiam illa in materia de pœnitentia quam crebro Dominus propulerat, cum videret diuinâ eius bonitas peccatores anxios, & criminum suorum oppressos oneribus, iis fatigatos atque in anima & conscientia doloribus vexatos non tolerandis, de quibus heri; illis ait eorum in hoc consistere remedium, si ad illum humili corde & contito conueniant, protektatus, quod in sinum eos recepturus esset misericordiæ, tota qua posset pietate clementissimus, eorû onera alleviaret, imo tolleret, & illius iugû in se recipietes quiete donaret perfectissima. *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis & ego reficiam vos. Tollite iugû meum super*

50
Matth. 11.
23.

super vos etc. iugum meum suave est & onus meum leue. O Domine quam mihi circa hanc doctrinam offeruntur difficultates? An onera sunt deliciarum quibus affatim abundo? An meae me tribulant voluptates? Imo potius in his meum credo gaudium & meam latere voluptatem. An leue pondus est penitentia? An suavis peccatorum plantatus? Hanc perpende doctrinam in muliere practicaram: Ecce multi v. quæ demonstrat quam graue pondus sit deliciarum quibus hæcenus inordinat: quam graui Satanas illam pondete premebat, & quam quæta vixit Christi pedibus aduoluta, collumque suum iugo inferens penitentia, quanta pace in anima studeatur: Docuerat hic primarius professor & varias in materia de penitentia lectiones explicauerat, declarans nullum sine illa peccatoribus esse remedium.

Matt. 4. 17
Luc. 13. 5.

Panitentiam agite etc. nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis, quodque illa facienda esset ex animo & serio peccatum omnino deferendo, in toto corde ad Deum recurrendo, præterita desinendo flagitia, pro illis integrè satisfaciendo, atque nouam in futurum vitam exordiendo. Domine mi hæc verbis prolata sunt, exemplum desidero, quo melius intelligam, quo videam illud mandatum executioni Igitur. Ecce mulier. Speculum hoc iutuere labro suspensum Evangelico: etenim de omnibus te plenis instruet. Hic confidenda quam serio, qua mente dolore, lachrymis, & perseverantia tibi sit ampl. cõtenda penitentia: Ecce mulier.

I. Interpretatus est D. Ambrosius, historiam David, eius adulterium cum Bethsabee, eiusque proditorium Vriæ homicidium. Ait autem se cum gentilibus acriter de hoc disputasse, nec non cum Iudæis Christianis grauem habuisse questionem. Illi perpendentes quanti faciamus Davidem, que in Euangeliste nostri in Christi generatione statuunt primicetum, nos exhibuit nasque suscipiunt: ecce ouales illi sunt, quos in catalogo sanctorum cæteris præferunt vtpote sanctiores: hominem a muliere, homicidam, mudoque scandalum. Perpende pariter quis Christus sit, qui familiae suæ caput hominem elegit multiplices crimine notissimum. Respondet D. Ambrosius, fatui estis multumque stolidi: etenim primò nobis cõuenit scire Davidem fuisse hominem, & ad hoc illum in suis perpende miseris: sunt enim hæc nostræ naturæ corruptæ congenitæ. Quid mirantur quod vix potentissimus & Rex illustrissimus ex vna parte: atque ex alia in occasione conspectus semine formosissimæ, labilem se prodar & infirmum? Quæ iuuenias potentes qui peiora apud

II. Davidis lapsus excusatur.

vos non committant & deteriora? Quæ crimina Romani Cæsares non commiserunt? Potestas ubi adest & occasio: quis est qui non corrumpat? Arduum hoc & operosum: Nec mea tantum hoc sententia, difficile iudicatur, sed etiam sancti Salomonis proverbii impossibile iudicium est, qui suo doctus exemplo, ait, Ligabit quis ignem in sinu, & vestimenta eius non comburent? Vel ambulabit quis super carbones ignis pedes autem non comburent? Etenim vt miraculum hoc habetur vultque Deus omnes intelligant: quod si peccatum velis auferre, auferas occasionem necesse sit. Igitur sic est quod hic David se hominem alius similem esse patefecit: verumtamen se sanctum exhibuit in eo quod ad vnicum verbum quo Propheta Nathan illum admonuit, se conuerterit. Tu dixeris vtrum Reges vestri audiant & auscultent eos à quibus placidè corripimur? An hic inualuit mos inter legis vestrae potentissimos? Scrutamini Regem vestrum Herodem quem Ioannes corripuit adulterum: numquid non illum capite multauit? Deinde Achab, in quas non compulit Eham angustias?

Verba Dni Ambrosij conuenit attendere: Peccauit David, quod silent Reges, sed penitentiam gessit, fletu ingemuit, quod non solum Reges. Confessus est culpam, obsecrauit indulgentiam suam fratris deplorauit criminam, ieiunauit, orauit. Confessionis sua testimonium in perpetua secula vulgato dolore transmissit: quod erubescunt facere priuati, Rex non erubuit confiteri. Qui tenentur legibus, suam auident negare peccatum de dignantur rogare indulgentiam, quam petebat, qui nullis tenebatur humanis. Iam in eadem apologia magnam illius appendit penitentiam: Qui lauabat per singulas noctes lectum suum, lacrymis rigabat stratum. Vos ipsi culpam attenditis, qui am commisit vt homo: penitentiam non attenditis, quam fecit vt sanctus, nos ipsi illam attendentes, eum magnificimus & laudibus extollimus, caputque statimus penitentium: non illum v. lipendimus aut habemus vt peccatorem, sed veneramus vt penitentem & statimus penitentia præceptorem, in quo insinua Domini Dei nostri laudatur patetque misericordia. In secunda veto apologia capite sexto sic ait: Talis auctor Domini corporis fuit eligendus. Etenim Christus in seipsum venit peccatorum vt illis gratiam impertiret, culpæque remitteret. Idcirco nominatur Bethsabee, Thamar Rahab. Vt omnes homines redempturus, beneficium suum à maioribus in honore. Aliam quoque fuggerit rationem his verbis: Vt omnes intelligerent maiorum probra non posse posteris esse dedecori. Quodque

DIUVS AMBR. Apolo. 1. c. 4. III. Davidis penitentia sequenda pro pouitur.

117 nullusque successione maculam propria merito
 118 possit aboleri virtutis: vides quomodo, & quam gra-
 119 uiter criminosos Dominice generationis seruis com-
 120 prehendat, de quorum virgine Christus propter te
 121 nasci non erubuit. Antecessorum tuorum peccata
 122 nullum adfert detrimentum, hinc nec eorum te
 123 dignitas reddit nobilitatem, si tua minime cor-
 124 respondet: fatuum enim sonat oleo velle lu-
 125 cere alieno: propria tua te virtus reddere debet
 126 nobilem, non aliena.

IV. Non vacat mysterio quod Deus statuit spe-
 culâ, quæ circum circa labrum aquarum æneum
 appendentur, de mulieribus sumerentur, quæ
 prius mundi feruerant impudicæ vanitatibus:
 De speculo mulierum. Erant in Israhel, inquit R. A-
 braham inter Hebræos celebres, quæ spreta munda
 vanitate, sua specula Domine offerrebant, quia non
 erant illis opus. Domine, numquid convenientius
 fuisse, tui tabernaculi atque aquarum mandata,
 specula quædam appendere noua quæ nec terti-
 gissent, sed nec vidissent quidem femine cordis
 pollute luxurie nec quibus ad vanum corporis
 sui cultum vsque fuissent? Nequaquam! sed ab il-
 lis sumi ratio inuadebat: etenim sunt illa effica-
 ciora maiorisque ponderis ad eorum puritatem,
 qui ad illas aquas se loturi, contentent. Satis
 amplè perpendit D. Gregor. rationem amici Iob
 & viri sapientis hic exponit pluribus verbis me-
 dia, quibus Deus peccatores ad vitæ frugem te-
 uocat meliorem. Aliquando (sic ille) Deus illum
 timore percellit, cor horrore concutit, animam
 vocibus inquietat, periculum cui subiaceret pro-
 ponit immensissimum, penas inferni inex-
 tinguibiles, ad quas festinato properat: Per som-
 num in visione nocturna, &c. ut auertat hominem
 ab his quæ fecit, &c. eruens animam eius à corrup-
 tione, & vitam illius ut non transeat in gladium.
 Alias corpus doloribus exercit, quibus in le-
 sculum eger deiecit, & ad portas accelerat
 mortis, quibus in se reuertens peccator cogitat
 spondetque lauiora: Incepit quoque per dolorem
 in lectulo, & omnia ossa eius marcescere facit &c.
 Consumpta est caro eius à supplicijs, &c. Præclara
 sunt hæc remedia, & quibus Deus frequentius
 vtitur. Nihilominus non parum proficit oculis
 exempla proponere Sancto, qui homines fue-
 runt eis similes, eadem debile infirmitate carne
 eadem & ossibus constantes, quos nec delicia
 detinuerunt nec asperitates exterruerunt, & ad
 Deum ex toto corde penitentes conuersi sunt
 mutati in Angelos, qui prius diaboli fuerant, &
 Spiritu in Dei obsequio currentes feruentiori
 quam ante diabolo fuerant famulati. Respiciet
 Hieron. Bapt. de Lanza Tom. III.

L. 24. mer.
 c. 8. vsque
 ad 12.

Job 33. 13.

Job 33. 27

homines, & dicit: Peccavi, & verè deliqui. Quando
 Dauidem consideras, quod oculos aperiens mi-
 serumque perpensis statum in quem per pec-
 catum incidere animæque periculum peniten-
 tiam aggressus est aulteram adeo ut oculi fon-
 tes fierent ita copiosi, ut illis stratum suum riga-
 ret, tantisque ederet gemitus, ut cor illi diuelli
 posse videretur. Quando ad mentem reuocas
 Regem Manassè, cuius cum innumera essent
 peccata atque eorum demerito se manibus tra-
 ditum iuge, et inimicorum carcere neruisque
 contrictus, veram adeo coepit agere peniten-
 tiam, ut ignis de celo visibilis descenderet qui
 catenas & compedes liquefaceret, quo corpus
 illi liberum daretur, iudicium sanè libertatis qua
 anima illius gaudebat, & seipsum ad non parua
 disponebat bona temporalia & cælestia multo
 præclariora. O qualem producit effectum ipsos
 homines intueris: si namque tu carne constes, non
 illi ære solidi: si tibi dolorem inferat disciplina:
 non erant illi insensibiles.

Iudicabat D. Iacobus, se nobis manus pedes-
 que colligasse quibus diuino nos dedicaremus
 obsequio, atque cõtinuis ad Deum recurreremus
 orationibus exemplo Varis Eliæ: quia homo es
 rat similis nobis: Eliæ homo erat similis nobis pas-
 sibilis. Quid te labores exterrant: Deique percel-
 lit obsequium? Quod homo sis elumbus, infir-
 mus carne molli & robore languidus? Eliam ti-
 bi staturæ ob oculos, tibi similem, iisdem tecum
 subiectum passionibus de sanctis tale fertur ho-
 mines iudicium, quale de populo alterius natu-
 ræ, & de viribus in ea non æqualibus: sicut illi
 de terræ promissionis incolis: illos enim statura
 indicabant inæquali compositos alijs progenitis
 parentibus ex gigante illo monstruoso Enac:
 quocirca confingere cum illis tutum non esse
 illi que animam illis aufererebat, dixit: neque
 Moyse Venimus in terram ad quam misisti nos, quæ
 reuera fuit lacte & melle, sed cultores habet: ser-
 simos. Serpem Enac videmus ibi &c. Monstra que-
 dam filiorum Enac de genere giganteo quibus com-
 parati, quasi locustæ videbantur. Prostrant in me-
 dium animosi duces Iosue & Caleb: anim que-
 vah, viri effeminati, recordes animo in becilles: an
 vobis ergo perinadatis homines illos æreos esse
 nobisque dissimiles? Carne & ossibus constam si-
 cut & nos, & nostra natura eorum nequaquam
 est interior. Hoc nobis D. Iacob inquit: Eliæ
 homo erat: nomen illud Passibilis nescim signifi-
 cat, quod carnem haberet ita passibilem & mit-
 feris subditam sed quod iisdem passionibus esset
 obnoxius, quod affectus motusque pateretur ho-
 minis

v.
 Elias pro-
 ponitur
 in exem-
 plum.

Num. 13. 18.

N N N N N

minis ira bileque exardesceret, illum affligeret melancholia, fames, sitis, laborque sicut & nos cruciaret. nihilominus animum eius roburque considera quo tantum à Deo consecutus est, ut lingua sua clavis esset cæli, ut nunc aquas ignem alius pro voluntatis arbitrio educeret: nam illud tuam condemnat tepiditatem & carnis tuæ redarguit adulationes, commotiones & oppositiones. Hoc autem ita verum est, inquit D. Gregorius, ut exempla hæc vitæ Sanctorum Deus producturus sit in iudicium quibus peccatorum condemnet excusationes, quibus eos eorum opprimat & rationes eumcat oppositas: quandoquidem illi naturam, quam nos, non habuerint robustiorem.

Hoc inquit Deus indicavit D. Joanni, quando imaginem quandam ostendit illi futuri iudicij eternum dicit. *Libri aperti sunt, & alius liber apertus est qui est vita, & indicati sunt mortui ex his que scripta erant in libro.* Liber & libri & omnes aperti sunt? Quis hoc rei? Ecce labrum hic speculis suis circumornatum. Liber lex Dei est eiusque doctrina sanctissima: libri circum circa suspensi vitæ sunt gestaque sanctorum, qui ad amulum legis decreta custodierunt: his probatur aperte tibi quoque eius observantiam fuisse possibilem: quandoquidem illi ex alio metallo, aliaque non sint natura compositi. Homines fuerunt tui simile: ex carne & ossibus, qualis & tu, à Deo compacti. *Libri aperti referuntur, quia sanctorum tunc vitæ conspiciuntur, in quibus mandata cælestia opere impressa cernuntur, & indicati sunt mortui ex his que erant in libris, quia in ætensa vitæ iustorum, quasi in expansione librorum legunt bonum, quod ipsi agere noluerunt, atque ex oculis qua fecerunt, comparatione damnantur.* Igitur in tui beneficium & salutem illos intrare homines, in quibus oculi tui cernunt legem Dei exactius observatam, cuiusque auribus prædicatam: Ne ergo unusquisque tunc videns eos, quod non fecit desinat: nunc in eis quædam imitetur attendat.

Optimum remedium peccatoribus ad salutem quo ad penitentiam lamenta conuertantur. Si sanctos a tendant, qui ex animo conuersi sunt: nam diligentia, qua ipsi sese penitentiam dederunt operibus, nostram excitabit concordiam & arguet tepiditatem, qua penitentiam lanceata solum sumus. *Respiciet homines, & dicit: peccati, & vere deliqui.* Porro Dominus hoc in Evangelio, claris exposuit: non enim illi sat erat suam nobis tradere doctrinam figuris vermiculatum viorum, sed etiam feminatum: *De speculis multarum esse mulier, inquit Euang. Videt hanc mulie-*

rem? Inquit Dominus, illam intrare: non enim est robustus, sed mulier infirma, femina delicata: perpende, qualiter planetum incipiat penitentia lux, qualiter agnoscat peccata, se horum fatentem: teatur auctorem, qualiter fundat lachrymas, quæ ratione ipsi omnibus satisfaciat, quibus ante deliquerat, medium assumens in sui remediū quod illi damno fuerat, qualiter Deo his seruiat quibus illum offenderat, quam constans pedibus illius assistat, donec verbum illud audiat, quod nullum illi incanduit. *Remittuntur tibi peccata tua.* Quomodo se disponat, & ita perfecta fiat pacis cælestis civitas, ut dici possit: *Vade in pace.* Illam tu intrare, qui peccator es, ut ex illa tu discipulus addiscas.

Rationem exhibent D. Ambrosius, D. Augustinus, qua intelligamus cæleste mysterium quod Paulus mista verbis quibusdam obscurioribus exposuit circa illa, quæ Deus in nominis sui gloriam disposuit, decernendo noctes & dies, dicit etiam: *Dies diei erunt verbum, & nox nocti indicat scientiam.* Familiare est SS. literis per dies sanctos significare propter gratiam lucem, qua potius tenebras, in quibus semper ambulat. Ita D. Paulus: *Vos autem fratres, non estis in tenebris, &c. omnes enim vos filij lucis estis, & filij Dei: non sumus noctis, neque tenebrarum.* Sunt in Ecclesia iusti, sunt & peccatores, omnes oportet instrui: tui qua ratione adeptam conferuent sanctitatem, in ea crescant semperque proficiant: peccatores qualiter per penitentiam gemitus suæ debeant consulere reparationi, vniique euadere sanctissimi.

Eo sine in ea ponit dies & noctes: id est sanctos, qui sicut dies semper in luce ambulauerunt baptisimi conferuando innocentiam, & vitæ puritatis statum eminentiorem, & peccatores, qui sicut noctes, obscuro fuerunt ex caligine peccatorum, sed per penitentiam mutati sunt in dies, vniique euaserunt sanctitate præcipui. Omnes docent, omnesque euehit in præceptores. Sancti sanctos instruit: etenim illis proponunt qualiter esse debeant perfectiores, virtutum studere augmento atque ad gratiam dona se disponere copiosiora, & qui peccatores fuerunt, peccatores redargunt qualiter hunc viuendi morem, missum faciunt, veram amplectendo penitentiam: *Dies diei erunt verbum, & nox nocti indicat scientiam, Dies diei erunt verbum.* Quanto verbum hoc: *Erunt verbum*, videtur (sic Diuus Bernardus, idem exponens) esse indecentius, tantò mysteria complectitur eximia: nam idcirco vitæ illo Spiritus sanctus.

Apo. 20. 12. VI. Via Sanctorum libri est ex quo iudicabimur.

D. Gregorius.

VII. Magda- lena penitentia. VIII. Quando dies diei erudiet verbum & nox nocti indicet scientiam. IX. Erunt verbum. X. Erudiet verbum.

ritus S. vt nouerit quod ructus primū habeat, quod sape te reluctantē proueniat, nec legibus D. BERN. subit mundanæ urbanitatis: *Quas tu tuo ructui Serm. 67. leges impones, uel regulas non recipis tuam mod- in Caus. rationem, non à te compositionem expectas, non ante med. commoditatem non oportunitatem requiris, per se ex intimis nō modo cum non vis, sed & cum uescis, erumpit, euulsus potius quam emissus.*

Secundo: de plenitudine proficit stomachi, & illud redolet, quod in illo siue malum, siue bonum absconditur: *Odorem portat ructus, quando- que bonum, quandoque malum, pro uisorum ex quibus ascendit, qualitatis: redundant electi misericordiā donis, gratijs, Deique consolatione: vnde uerba illis de ore profuunt, uelut ructus ex hac plenitudine, qui refert, istasque declarat gratias, misericordias & gaudia quibus affatus replentur. Hoc enim, inquit, David ce- cinit. Magnificentiam sanctitatis tua loquentur*

Ps. 44. 5-7. Et memoriam abundantia suauitatis tua eru- tuant. Gaudijs bonisque Dei plene cumulatur. Replebimur in bonis domus tuae. Gratijs impientur Spiritus sancti ut uidimus in Apostolo illis e- tenim uerba de pectore profiliunt tanto impetu,

ut D. Petrus dixerit: Non possumus non loqui, et D. Bernardus: Bonus ructus ex Joquatur nunc D. Bernardus: Bonus ructus ex Dauid qui ait, eructauit cor meum uerbum bo- num. (Venite, audite & narrabo omnes, qui timetis Deum, quanta fecit anima mea.) Repleti sunt Apo- li Spiritu sancto, & eructantes omnia implerunt bonitate. Qualiter docebat Apostolus, ut dies quidam fulgidissimus eos, qui dies sunt uerba

2. Cor. 7. 4. haec eructando: Repleti sum consolatione, super- abundo gaudio & quibus perfectos docet diuina gaudia, quibus supra modum demulcetur, & qualiter illis sit agendum, ut istem perfrauan- tur.

X. Idem perpende in Apostolico Patre nostro Sancto Dominico, & in humano Seraphin San- fuerit ro- cius san- ctorum. *Et Francisco alijsque quam plurimis; quænam uerba de eorum ore procedebant, uelut quida- ructus de plenitudine spiritus emissi, quo in a- nima replebantur, quibus Dei misericordias illis eloquuntur qui Deo famulantur, sanctos in- struendo, qua ratione ad sanctitatis valeant a- pte peruenire. Porro noctes pariter statuit, quæ noctes doceant: *Nox nocti indicat scientiam.**

Lib. 2. de paucis sunt ex iudicio Diui Ambrosij, quæ ut benehant, magis discere oporteat, quam uera poenitentia. Hæc scientia quedam est, quam non omnes capiunt, non omnes norunt: ut ce- nim dicemus, nec ipse Indas illam facete probe

nouit, licet peccati sui poenitentem eum, sacerdo- tes consuluerit & receptum traditionis suæ pre- tium congruè restituerit: nec Esau illam facete sciuit, lacrymas licet fuderit ueteriores, nec An- tiocho illa profuit, quam tanto licet dolore multisque emendatione sponderit iuramen- tis, & integram addiderit satisfactionem. Eo sine statuit Dominus magistros scientia præcla- ros, qui hanc peccatoribus proponant scientiam: *Nox nocti indicat scientiam.* Ecce hic peccatores, inquit D. Ambrosius uobis Dominus magistram Lib. 2. de exhibet in hac materia sapientissimam: *Ecce mu- ponit. c. 8. lier que erat in ciuitate peccatrix, quam nobis in Ecclesia sua primæ cathedræ magistram tribuit, quæ nos scientiam doceat & oculis uelut luci- dum speculum exhibeat in praxim totius hu- ius theoricæ de hac materia conspiciamus. Om- nibus qui uolunt ueniam promereri, magisterium præbet. Illam igitur eiusque spectemus actiones: idcirco namque Euangelista Lucas, ex mente D. Gregor. Nyssen. ut pictor eminentissimus in Orat. ad huius peccatrici poenitentia nobis eam deferi- eos qui bit à nobis faciendam, & uelut medicus exper- acerbis tissimus ex illis omnibus unum præscribit Reci- iudicant, pe salutare: *Lucas animorum magi, quam corpo- rum medicus, præsentem hanc nobis, non tam nar- rationem quam planè appositam agrotantibus: exhibuit medicinam, uerba sunt Diu. Gregor. Imo ea L. 3. cont. de causa solus ipse inter Euangelistas (ut notat her. c. 1. 4. Diuus Irenæus) haec de poenitentiæ scripsit histo- riam.**

§. 3 Rogabat Iesum quidam Phariseus: *Docet vos Phariseus iustum esse, ut ex parte uestra Dei ministri seruiatis, lausque eos excipiat, quibus cum Tobia, uos decet esse gratissimos.*

S istamus paululum in hoc uerbo *Regabat,* sicut Diuus Thom. in alio simili. Est præ- teriti imperfecti, quod actionem signat incipiam & productam, non tamen finitam, & duo significat: unum ex parte Pharisei, alterum ex parte Saluatoris. Ex parte Pharisei actio- nem indicat imitandi Dominum repetitam: e- tenim semel & bis, iterum & sæpius illum ro- gabat, ut cenam sumere in domo illius Chris- tus dignaretur: ex parte Christi declarat, quod non ad primam imitationem conuiuium acceptauerit, uel secundam, sed non nisi ad ma- gnam instantiam & serò tandem aliquando. N n n n n Vterque